

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 1. De Cultu Sanctorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

- afinam, super quam Christus se-
dit &c.
38. Quid veniat nomine Sacrarum
Imaginum, nomine Idoli & Simula-
cri.
39. Imagines Sacras religiosè colen-
das Lutherani, Calvinista verò
etiam asserendas negant.
40. 41. 42. Quo sensu & mente eas ho-
norandas esse contendunt Catho-
lici.
43. Qui eas rectè statuunt intra & ex-
tra Ecclesias.
44. Atque licitè venerantur cultu re-
ligioso respectivo.
45. 46. Nec Scriptura repugnat, nec
Concilium Francofordiense, nec
Patres.
47. Nec ista veneratio est Idololatrica.
48. Satisfit reliquis scrupulis Adver-
sariorum.

¶ Satis non est Heterodoxorum Sectis
negato Purgatorio animas fidelium
defunctorum spoliare viventium suffra-
gijs: sed ulterius progressi os suum in
cælum ponere non verentur: dum An-
gelos hominesque sanctos, jam glorio-
sos in cælo, & cum Christo trium-
phantes, suo debito cultu, nos verò il-
lorum patrocinio & auxilio privare per
summam impietatem nituntur, cum
impijs Gigantibus cælum oppugnant.
Per *Sanctos* intelligo illos, qui publico
Ecclesiæ iudicio *canonizati* sunt, ut lo-

quimur, seu de quibus Ecclesia authen-
ticè declaravit, eos jam actu esse in
cælo positos, ac frui visione beatifica,
adeoque publicè coliposse, & invocari,
eorumque reliquias, & imagines in ve-
neratione haberi. Unde quatuor no-
bis contra Sectarios evincenda sunt.
1. Sanctos rectè coli cultu Religioso.
2. Eosdem rectè invocari tanquam In-
tercessores apud DEUM: 4. Eorum
reliquias. 4. Et sacras imagines rectè
honorari.

§. I.

De Cultu Sanctorum.

2. Sciendum 1. Nomine *cultus*, seu
adorationis (hæc enim pro eodem
sumuntur cultus & adoratio) intelli-
gitur recognitio excellentiæ in altero, e-
jusque cum debita animi submissione
contestatio, sive hæc fiat signis exter-
nis, sive internis tantùm intellectûs &
voluntatis actibus: nam signum exter-
num probabiliter non est de essentia
adorationis, licet sine illo non sit perfecta
ejus consummatio. Differt adoratio
ab honoratione, quòd *honoratio* sit tes-
tificatio excellentiæ alterius, exhibita
per facta externa v. g. inclinationem
corporis; item differt à laude, quia
laus est testificatio excellentiæ alterius
per verba: *adoratio* verò superaddit
internam animi submissionem.

Sc.

3. Sc. 2. Excellentiam, quam in altero recognoscere & contestari possumus, esse triplicem. 1. Naturalem. 2. Supernaturalem. 3. Divinam. *Naturalis* excellentia reperitur in Regibus, Principibus, Magistratibus, Parentibus, Doctis, Nobilibus &c. *Supernaturalis* datur in Sanctis, & consistit in donis supernaturalibus & spiritualibus, uti est gratia sanctificans, gratia actuales, variae virtutes &c. *Divina* est in solo DEO. Unde & soli DEO competit talis adoratio, quae nulli alteri tribui potest. Vocatur haec adoratio cultus *Latriæ*, quo nimirum colitur DEUS tanquam primus rerum omnium fons, & ultimus noster finis, tanquam supremus omnium Dominus, & eius infinite perfectionis. Cultus, quo coluntur Sancti propter excellentiam & dona supernaturalia, appellatur *Dulia*: quia verò in Beatissima Virgine MARIA reperitur specialis aliqua excellentia supernaturalis, nimirum Maternitas DEI, peculiari quoque nomine illius cultus dicitur *Hyperdulia*, quia est major cultus, Sanctis alijs competente, quamvis sit minor eo, qui Deo competit. Humanitas Christi cultu latriæ adoratur, vel potius coadoratur cum Verbo Divino, ferè sicut quando cultu politico adoratur homo, coadoratur corpus cum anima, propter unionem: quamvis aliàs sola anima absolute capax sit adorationis. Unde si humanitas Christi per intentionem separatur à Verbo, & consideretur reduplicative, non potest adorari cultu latriæ, sed alio quodam hyperdulia. Denique cultus, qui defertur alijs propter excellentiam & dona naturalia, uti est nobi-

litas, doctrina, potestas gubernativa &c. appellatur cultus *Civilis*, aut *Politicus*. Cui opponitur cultus *Religiosus*, qui tribuitur DEO propter excellentiam infinitam, & insuper Sanctis propter excellentiam supernaturalem & spirituales. Quippe Catholici omnem cultum, à civili & politico contractum, vocant Religiosum & sanctum, eò quòd eadem virtus Religionis moveat ad DEUM colendum & Sanctos, licet diverso modo, nimirum DEUM propter se & ut infinite excellentem, Sanctos verò propter DEUM, & ut excellentia supernaturali, spirituali, & sacra præditos, Deique amicos dilectos: ferè sicut eadem virtus charitatis movet ad DEUM & Sanctos amandos, sed diverso modo.

Sc. 3. ex intentione ac interna submissione illius, qui alterum colit, potissimum dependere ac determinari, utrum adoratio seu cultus sit politicus vel religiosus, dulia an latriæ &c. quippe actiones externa cultui tam politico quam religioso communes sunt, creaturis & DEO exhiberi solita; cuiusmodi sunt aperire caput, flectere genua, se prosternere humi, accendere thus & lumina, celebrare festos dies, spargere flores: sic genua flectimus non solum DEO Eucharistico, sed etiam coram Sanctis, item coram Principibus Secularibus: filius à patre veniam precatur flexis genibus &c. Sic Abraham prostratus humi adorabat DEUM Gen. 17. v. 3. Angelos Gen. 18. v. 2. Homines Gen. 23. v. 7. Nihilominus tamen Sacrificia proprie dicta, & quæ illuc pertinent, uti templa, altaria, sacerdotia

&c. soli DEO debentur, ut docet cum S. August. l. 10. de Civit. DEI c. 4. sensus fidelium, & indicat ipsa Scriptura Exod. 22. v. 20. dicens *Qui sacrificat Dijs, occidetur, praterquam Domino soli.*

5. Sc. 4. Quamquam Lutherus in Evang. Dom. 23. post Pentecost. omnem cultum & venerationem sanctorum vocet rem diabolicam, & Centuriatores cent. 1. l. 2. c. 4. appellent idololatricam: minus tamen insaniunt ceteri Lutherani multi, qui non omnem cultum denegant sanctis propter nimis claros Scripturae textus, ut dum B. Virgo Luc. 1. v. 48. prophetizat: *Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes;* sed dicunt, ipsis competere cultum civilem, item coli eatenus posse, quatenus 1. DEUS laudatur propter gratias & dona Sancti concessa. 2. quatenus laudantur Sancti propter fidele servitium DEO praestitum, & commemorantur eorum virtutes. 3. Quatenus proponuntur eorum gesta in exemplum ad imitationem. Negant tamen omnes & pernegant, Sanctos posse coli *religiosè*, scilicet cum animi devotione, certas preces, vota, sacrificia, peregrinationes in eorum honorem faciendo &c. aut coli *suppliciter*, nimirum invocando ipsos in necessitatibus tam internis, quam externis, petendo eorum intercessionem & auxilium &c. Vid. Apolog. August. Conf. item Gerard. 10. 8. tit. de morte in Locis Theol. à §. 378. &c. De Cultu Religioso nunc, de Invocatione Sanctorum postea agimus.

6. Sc. 5. A Lutheranis & Calvinistis

R. P. Pichler Theol. Polemica.

per summam perfidiam & calumniam falso impingi Catholicis, quod Beatissima Virgini & Sanctis parem, vel etiam majorem cultum exhibeant, quam ipsi DEO & Christo; quod B. Virginem non solum Deam appellent, verum etiam pro Dea habeant, Divinos honores ipsi deferendo; quod Sanctos faciant omniscios & omnipotentes. &c. non obstante, quod Catholici semper protestati sint, & hodie dum constanter protestentur, se solum DEUM colere cultu patriæ, & adorare adoratione strictè dicta, Sanctos verò cultu dulciæ vel hyperdulciæ, & adoratione minus propria, ac longè inferiore, quamvis religiosà propter dona & excellentiam supernaturalem. Et quamvis ex intentione, quam toties apertè profiteamur, desumi debeat, qualis sit cultus, patriæ vel dulciæ &c. & quamvis nemo ex Catholicis adeò sit rudis, qui nesciat, minori cultu adorandos esse Sanctos quam DEUM, & nullus adeò malitiosus, qui velit æqualem ipsis ac DEO cultum deferre; nihilominus tamen malevoli Praecones proclamant, & scripro nos appellitant Idololatrias, ut scilicet fidem Catholicam, quam veris argumentis labefactare nequeunt, salutariibus impugnent, iniquissimè traduentes eam ac denigrantes apud imperitam plebem. Sciunt Praecones, praesertim M. Lomer, Catholicorum hac in parte innocentiam tam bene, ac digitos suos, tum ex libris tum ex conversatione, & tamen ex pulpitis & in libris suis hodie dum antiquam hanc calumniam repetunt; quod nuper ex me intelligens litteratus quidam Saxo multum miratus est

R. P.

est

est, dictitans, neminem Lutherano-
rum, in Controversijs versatum, de
Catholicis ita sentire posse, sed esse ca-
lumniam & ignorantiam imperitæ ple-
bis.

7. Sc. 6. Catholicos non asserere,
quod detur præceptum positivè & di-
rectè obligans ad colendos vel invo-
candos Sanctos, sed solum quòd li-
ceat colere & invocare. Quidquid
autem dicemus de Sanctis hac in par-
te, intelligi quoque poterit de SS. Angelis.

8. Dicendum. Licet & rectè coluntur
Sancti, tanquam amici Dei, cultu Re-
ligioso. Prob. 1. ex Scriptura. A-
braham, Loth, Josue, adorârunt pro-
ni in terram Angelos. Gen. 18. & 19.
item Josue 5. Rursus Abdias, qui
fuit potens Aulicus, adoravit pronus
Eliam Prophetam adhuc viventem. 3-
Reg. 18. atqui non adoravit propter
excellentiâ Eliâ naturalem, quia Elias
erat pauper, sed propter excellentiam
supernaturalem, quia scilicet erat Pro-
pheta Deo dilectus, adeoque adora-
vit cultu religioso, non merè politico.
Imò ipse Deus honorat amicos suos,
& glorificat glorificantes se, proin-
propter virtutes & dona supernatura-
lia: ergo & nobis propter hæc ipsa
licet colere Sanctos, consequenter cul-
tu religioso. Ant. constat ex Scriptura:
*Siquis mihi ministraverit, honorifica-
bit illius Pater meus.* Jo. 12. *Mihi
autem nimis honorati sunt amici tui
Deus.* Pf. 138. *Quicumque glorifica-
verit me, glorificabo eum.* 1. Reg. 2.

Prob. 2. ex antiquissima & constan-
ti Ecclesiæ praxi, quam nobis testan-
tur SS. PP. cum tot templa in

honorem Sanctorum erecta, instituta
festa, piæ peregrinationes ad limina A-
postolorum, sacella B. V. &c. ejus-
modi devotiones & Sanctorum cultus
sibi placere Deus sapissime miraculis
ostendit, ut facile posset demonstrari
ad oculum tum ex veterum monu-
mentis, tum ex constanti fama, tum
ex quotidiana serè experientia. Audia-
mus testimonium unius vel alterius
ex Patribus. S. Damasc. l. 4. orth. fi-
dei c. 16. docet: *Honorandos es-
se Sanctos ut servos, amicos, &
filios Dei.* S. Cypr. l. 4. ep. 5.
*Sacrificia pro eis semper offerimus, quo-
ties Martyrum passiones & dies anni-
versaria commemoratione celebramus.*
S. Ambr. serm. 6. in fine: *Quisquis hono-
rat Martyres, honorat & Christum, &
qui spernit Sanctos, spernit & Domi-
num.* S. August. contra Faustum Ma-
nich. l. 20. c. 21. clarè pronuntiat, à
*Christianis coli Martyres, sed non la-
triâ, & ideo non esse idololatriam.* Et:
*Populus Christianus memorias Marty-
rum RELIGIOSA solemnitate con-
celebrat.* Noretur, RELIGIOSA.

Prob. 3. ex ratione. Cultus Re-
ligiosus dulci est cultus sacer, seu qui
exhibetur creaturis propter excellen-
tiam & dona supernaturalia: sed in
Sanctis multa reperiuntur dona super-
naturalia, scilicet gratia sanctificans,
habitus virtutum, visio intuitiva Dei
&c. ergo. Ma. constat ex notione
terminorum, quos explicavimus in
Sciendo 2. Min est in confesso apud
omnes, etiam Lutheranos, saltem
quoad visionem intuitivam Dei.

Ob. 1. Cultus religiosus est cultus

soli Deo debitus : ergo. Ant. prob. 1. Quia spectat ad primam Decalogi tabulam. 2. Quia cultus dulciæ & cultus latriæ in Scripturis sumuntur pro eodem. 3. Quia si non sumuntur pro eodem, tunc cultus dulciæ erit major quam cultus latriæ; nam dulciæ significat *servitutem*, latriæ *cultum*. R. me non sine stomacho in Lomeri fortgesetzten *Abfertigung* legisse hanc objectionem identidem repetitam, nec sine stupore, quod M. Lomer necdum sciat, vel nescire se simulet, quid Catholici intelligant nomine cultus religiosi, & quomodo eum distinguant. Audiat iterum, & tandem vel ignorantiam vel pertinaciam suam deponat : Cultus religiosus seu sacer est, qui defertur alteri propter excellentiam sanctam & supernaturalem : cum igitur sanctitas alia sit creata, alia increata ; rectè dividitur cultus religiosus bifariam, in eum, qui defertur DEO ob sanctitatem increatam, & in eum, qui defertur amicis Dei propter sanctitatem creatam, & specialem relationem ad Deum. An ignorat, quod ipsa Confessio Augustana cultum *Religiosum* tribuat non soli Deo, sed propter specialem respectum ad Deum etiam Potestati humane tam Civili quam Ecclesiasticæ, dum att. ult. dicit : *Utramque propter mandatum Dei RELIGIOSE venerandam* &c. Igitur

N. Ant. argumenti. Ad prob. 1. cultus religiosus, Sanctis exhiberi solitus, nec ad primam nec ad secundam tabulam Decalogi propriè spectat ; quia *preceptus* non est : in Decalogo autem continentur mera præcepta : reductivè

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tamen ad utramque spectare potest, ad primam ultimato & mediato, ad secundam proximè & immediatè, quia Sanctos colimus tanquam amicos Dei, & sic ultimato propter Deum : ferè sicut proximum diligimus ultimato propter Deum, quæ dilectio proximi immediatè spectat ad secundam tabulam, mediato ad primam. Ad 2. Quidquid *λατρίων* & *δουλοῦν* in Scripturis significant ; tamen ex usu & recepta Ecclesiæ consuetudine per latriam intelligitur cultus soli Deo debitus, per dulciam verò cultus minor, licet sacer, creaturis tamen competens. Unde ad 3. Quidquid hæc voces ex Græcorum primæva institutione significant, tamen ex Catholicorum voluntate & Ecclesiæ usu latriæ importat servitutem summam, Deo soli debitam, dulciæ verò servitutem minorem. Audiant Adversarij S. Augustinum, qui melius novit, quem sensum jam primæva Ecclesiæ, & Antiquitas Græca huic voci *latria* insiderit, quam Novatores scioli & perfidi. Is l. 15. contra Faustum Manich. c. 9. ait : *Latria verbum Græcum est, & interpretatur servitus, non quacunque, sed illa, qua tantummodo Deo servitur*. Idem dicit l. 10. de Civit. c. 4.

Dices 1. *Dominum Deum tuum timebis, & illi soli servies*. Deut. 6. *Soli Deo honor & gloria*. 1. Tim. 1. ergo. R. 1. Si ita strictè accipi debent hæc verba ; cur Præcones & alij Sectarij admittunt servos & ancillas ? Cur exigunt honorem à filijs, à subditis ? *Soli Deo honor, soli Deo servicendum*. R. 2. *Soli Deo servicendum*.

R. P. P.

1229

tanquam Creatori, Redemptori, & infinita excellentia Domino, ipsi soli honor & gloria lauria: Sanctis vero tanquam amicis & servis Dei, propter Deum, decet cultus minor, scilicet *dulia* vel *hyperdulia*:

Dices 2. Sanctis neque potest deferri cultus *dulia*: ergo. Ant. prob. varijs exemplis Scripturae. Mardocheus noluit se inclinare coram Amman. Esther. 13. Petrus prohibuit Cornelium, se adorare volentem. Act. 10. Paulus & Barnabas vetuerunt Licaonibus, ne se adorarent. Act. 14. Angelus non admisit adorationem à S. Joanne, dicens: *Vide, ne feceris, conseruus enim tuus sum, Deum adora.* Apoc. 22. v. 9. R. N. A. Amman utique non fuit sanctus, adeoque indignus cultu religioso. Deinde exigebat cultum Divinum, ut colligunt interpretes ex adjectis verbis Scripturae: *Ne honorem Dei transferret ad hominem.* Cornelius vel aliquid Divinum existimavit inesse Petro, & rectè à D. Petro correctus est, vel Petrus ex modestia & humilitate non admisit honorem, aliàs sibi competentem. Paulus & Barnabas jure prohibuerunt sibi sacrificari veluti Jovi & Mercurio, pro quibus habebantur ab illis Gentilibus. S. Joannes vel putabat esse ipsum Deum, quem adorare volebat, vel si voluit adorare, postquam cognovit esse Angelum, voluit adorare cultu *dulia*, quem cultum, aliàs sibi competentem, noluit tamen Angelus acceptare: vel ex modestia, vel ex reverentia erga S. Joannem, qui fuit Apostolus, Evangelista, Prædicator Verbi Divini,

Custos Virginis, dilectus Christi Discipulus, & brevi futurus Martyr, vel ex reverentia erga humanitatem Christi; ut enim observat Bellarm. ex Beda, Anselmo, & Gregorio, post Verbum incarnatum Angeli non amplius se adorari permiserunt in Veteri Testamento.

Ob. 2. Per cultum religiosum, qui exhibetur Sanctis, imminuitur cultus Dei & Christi: ergo. R. N. Ant. Sicut non minuitur dilectio Dei & Christi per hoc, quod diligamus proximos nostros propter Deum, sed potius augetur, cum sic diligamus Deum in hominibus; ita nihil subtrahitur cultui Divino per hoc, quod propter Deum & Christum colamus Sanctos religiose, sed potius augetur cultus Dei & Christi, cum sic Deum colamus & laudemus in Sanctis suis, ac omnis honor Sanctis exhibitus redundet in gloriam Dei & Christi, quia coluntur propterea, quod sint amici Dei, & imitatores Christi &c. Certè nemo dixerit, quod minuat honor terreno Principi præbitus, si præter ejus personam etiam colatur mater, filij, amici, & fideles servi ejusdem Principis; imò augetur ejus honor, cum non nisi propter ipsum colantur, ac omnis eorum cultus redundet in Principem: sicut vicissim ignominiam matri aut servis suis irrogatam sentiret tanquam sibi factam, eamque ulcisceretur.

Ob. 3. Cultus religiosus, quem Catholici exhibent Sanctis, est idololatricus: ergo. Ant. prob. quia Sanctos colunt Sacrificijs, templis, altaribus, votis, juramentis, festis, peregrina-

grinationibus, genuflexione, prostratione, thurificatione &c. Sed hi cultus sunt latrevtici, ac soli Deo debiti: ergo colunt Sanctos latría consequenter cultu idololatrico: ergo committunt idololatriam. R. N. Ant. ad P. adverte, quod supra jam adverti in Sciendo 3. plerosque ritus & actus externos, quibus adoratur alius, esse indifferentes secundum se, ac pendere ab intentione & subjectione interna colentium, ut sunt cultus latría, dulcia, vel omnino politici & civiles, excepto Sacrificio, & ijs, quae ad Sacrificium pertinent. Attendenda igitur est mens Catholicorum, qua ejusmodi ritus & actus peragunt, an Sanctis hos cultus deferant tanquam Dijs, tanquam Dominis supremis, infinita sanctitatis & excellentiae, an verò solum tanquam amicis, filijs, & servis dilectis Dei & Christi: prius nemini in mentem venit, & esset verè idololatria, posterius facimus, sed absque omni periculo idololatriae, quia minore subjectione animi colimus Sanctos, quam Deum, non ut Deos, sed ut creaturas Deo dilectas, quas ipse honorat & honorari cupit. *Sacrificia* propriè dicta, quia sunt *contestatio supremi Domini in omnes creaturas*, soli Deo offerimus, eique soli erigimus *templa*, & *altaria*, supra quae celebratur missa & offertur Sacrificium propriè dictum (nam tabula & statua, super aras posita, sunt ornamenta altarium, non altaria) saepe tamen haec facimus in memorias Sanctorum. Hanc esse mentem Ecclesia, pridem testatus est S. August. l. 20. contra Faustum

Manich. c. 21. saepius cit. *Nalli Martyrum, sed ipsi Deo Martyrum, quamvis in memorias Martyrum, constituimus altaria; quis enim Antistitem, in locis SS. Corporum assistens altari, aliquando dixit: offerimus tibi Petre, aut Paule &c.?* Quando igitur offertur Missa de aliquo Sancto, vel in honorem alicujus Sancti, non sacrificatur Sancto, sed soli Deo, de Sancto autem fit mentio peculiaris, commemoratio, aut preces accidentales, ut Deum colamus etiam peculiariter in aliquo dilecto suo amico, hujusque accedente patrocinio facilius flectamus in nostra vota. Ferè idem dicendum est de Votis & Juramentis. *Vota* principaliter soli Deo fiunt; possunt tamen fieri secundariò in honorem Sanctorum, ita ut inde aliquis etiam honor cedat Sanctis, sicut aliqua utilitas cedit v. g. hospitali, cui per votum promittuntur centum aurei. *Juramenta* fiunt quidem principaliter & ultimato semper per Deum, immediate tamen & secundariò etiam fieri possunt per creaturas, in quibus Dei virtus specialiter elucet & respicitur, v. g. per caelum, terram, SS. Evangelia; cur non ergo etiam per Sanctos?

Regerunt. Quidquid dicant Catholicici ad se excusandos, facto ipso tamen factis ostendunt, quòd Sanctis deferant cultum latría; nam Virginem *Mariam* vocant Deam, colunt ut Deam, & tanquam caeli terraque Reginam, cui competat potestas Divina, quae jure Matris possit imperare filio &c. Vocant eam *Mediatricem*, *Redemptricem*,

cem, caput serpentis conterentem, Spem suam. Imò sæpe in ipsam feruntur majori devotione, affectu, & fiducia, quàm erga Christum, ut patet ex libellis eorum precatoris, ex concionibus, & alijs libris typo editis. R. hæc est vel inscitia Lutheranorum non intelligentium, vel potiùs malitia intelligere nolentium, quo sensu ejusmodi honorificos titulos B. Virgini & Sanctis tribuamus, & qua mente ad eosdem confugiamus. Oprimè Catholici intelligunt magnifica hæc verba, quibus exprimere volumus sublimem sanctitatem, & potentissimam intercessionem Sanctorum apud DEUM. B. V. si appellatur Dea, Regina cæli, Mediatrix &c. non ita appellatur in sensu proprio & rigoroso, quo DEUS & ipse Christus, sed longe inferiore, quo DEUS ipse per Davidem dixit ad homines: *Dij estis, & filij excelsi omnes.* Ps. 81. Quæ reperiuntur in libellis precatorijs, concionibus &c. subinde cum exaggeratione dicuntur

& hyperbolicè. De quibus Lutherani ita sentiant, sicut M. Lomer p. 313. fortgesetzten Abfertigung cum Stapletono sentit, de Patribus sic loquente: *Qua à Patribus pro concione dicuntur, non ita expressè & propriè & juxta dogmaticam veritatem accuratè distulerent, sicut alia, qua disputando & commentando scribunt.* Devotio, affectus, & fiducia erga B. V. est quidem subinde tenerior & major intensivè, quàm ad Christum, quia Christum subinde apprehendimus ut severum Judicem, qualis etiam est; B. Virginem verò solùm ut Advocatam & Matrem amantissimam: non tamen *apprehiatvè*, quia scimus, Christum infinitè excedere omnes Sanctos, eum solùm esse Redemptorem nostrum, qui fuso sanguine DEUM nobis reconciliare potuit, ab ipso habere eos omnia, licet ipse habere nos sæpe nolit, nisi nobiscum & pro nobis etiam orent Cœlites. Sed de intercessione Sanctorum sit

§. II.

De Invocatione Sanctorum.

13. **S**ciendum 1. Invocare alterum est cum aliqua fiducia ab illo petere vel auxilium vel patrocinium. Adcòque Religiosa invocatio Sanctorum, de qua nobis summa lis est cum Sectarijs, cultui Sanctorum superaddit duo, nimirum fiduciam aliquam cordis, & preces nostras ad illos immediatè directas, ut nos juvent precibus & meritis suis apud DEUM. Unde

Sc. 2. Solum DEUM posse invocari tanquam auctorem omnis gratiæ & gloriæ, qui ex se, & propria virtute, potestate, & auctoritate nobis conferre possit omnem gratiam, auxilium naturale & supernaturale, mortem felicem, & beatitudinem æternam: Sanctos verò invocari solùm ut *Intercessores, Patrones, Advocatos* apud Christum & DEUM, ut nobiscum & pro nobis eundem